

Słowo wstępne

Z przyjemnością oddaję w Państwa ręce kolejne wydanie „Spraw Międzynarodowych”, w którym pochylamy się z autorami nad zagadnieniem Europejskiego Zielonego Ładu. Jest to program społeczno-gospodarczy zaproponowany przez Komisję Europejską, który zakłada walkę ze zmianami klimatu, a jednocześnie przemianę aktywności człowieka w kierunku większego zrównoważenia oraz lepszego gospodarowania zasobami.

Europejski Zielony Ład może przeżywać trudniejsze chwile w obliczu bezprawnego ataku Federacji Rosyjskiej na Ukrainę rozpoczętego 24 lutego 2022 roku. Jednakże jest to jedno z rozwiązań pozwalających zmniejszyć zależność od węglowodorów rosyjskich i nad nim pochylają się autorzy tego wydania.

Zaczynamy od rozmowy o Bauhausie, czyli głębszej idei obejmującej architekturę, styl życia oraz gospodarkę, a pochodzącej z czasów poprzedzających II wojnę światową. Była to forma reakcji konserwatystów niemieckich na pochód nazizmu. Współcześnie Bauhaus przyświeca jako idea stojąca za Europejskim Zielonym Ładem, nowym podejściem do społeczeństwa i gospodarki, o którym opowiada w rozmowie Marek Prawda, były dyrektor Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce.

Paweł Borkowski odnosi się do Europejskiego Zielonego Ładu jako *idée fixe* integracji europejskiej. Ma on być narzędziem modernizacji oraz nowej legitymizacji projektu zwanego Unią Europejską. Ten Ład ma być odpowiedzią na kolejne kryzysy wstrząsające Europą: w poprzednich latach była to pandemia, a obecnie nowa wojna w Europie.

Z kolei tekst Mateusza Smolagi z Uniwersytetu Szczecińskiego jest próbą analizy wpływu Europejskiego Zielonego Ładu na unijną pomoc

rozwojową w kontekście polityki klimatycznej. Spojrzenie na ochronę klimatu ma mieć coraz większe znaczenie przy rozdziale środków pomocowych i wpływać na kierunek przemian gospodarczych w krajach, które cieszą się wsparciem unijnym.

Takie państwa znajdują się na przykład w regionie Bałkanów Zachodnich, którym przygląda się autor kolejnego tekstu tego wydania „Spraw Międzynarodowych”. Paweł Olszewski z ISP PAN ocenia wpływ Europejskiego Zielonego Ładu na tak zwaną Zieloną Agendę oferowaną temu regionowi. Punkt odniesienia stanowi deklaracja sofijska o wdrażaniu tej agendy.

Zbysław Ziemacki z Uczelni Łazarskiego podejmuje temat Europejskiego Zielonego Ładu w odniesieniu do szans oraz zagrożeń, jakie stwarza ten projekt z punktu widzenia gospodarki polskiej. Przypomina o rosnącej krytyce Ładu w krajach byłego bloku wschodniego oraz próbach pogodzenia różnych interesów gospodarczych poszczególnych państw europejskich. Odnosi się także do funduszy na transformację przewidzianą w tytułowym programie, gospodarowanych przez Polskę w ramach Krajowego Planu Odbudowy, i opisuje, jak jego los zależy od reform wymaganych przez instytucje unijne.

Tekst Joanny Stryjek z Instytutu Studiów Międzynarodowych SGH to analiza walki z zanieczyszczeniem powietrza w Polsce w odniesieniu do polityki europejskiej na czele z Europejskim Zielonym Ładem. To próba oceny wpływu obecności w Unii Europejskiej, w tym Ładu, na postępy ochrony jakości tego, czym oddychają Polacy.

Martin Dahl przygląda się Europejskiemu Zielonemu Ładowi z punktu widzenia społecznej gospodarki rynkowej. Program przedstawiony przez Komisję ma być planem modernizacji i przebudowy gospodarki z celem ochrony klimatu, która według autora jest zbieżna z założeniami tej koncepcji.

Najnowszy numer „Spraw Międzynarodowych” pozwala zapoznać się z analizą zjawiska gospodarki cyrkularnej autorstwa Elżbiety Szczygieł oraz znaczenia surowców energetycznych państw posowieckich Azji Centralnej w polityce gospodarczej Chin nakreślonej przez Eugeniusza Mironowicza z Uniwersytetu w Białymstoku.

Przemysław Żurawski vel Grajewski bierze na warsztat wizytę wysokiego przedstawiciela UE ds. polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Josepa Borrella w Moskwie jako przyczynek do analizy polityki Unii Europejskiej wobec

Federacji Rosyjskiej, dochodząc do pesymistycznych wniosków, które można współcześnie analizować w odniesieniu do ataku na Ukrainę. Z kolei Natalia Zajączkowska z Uniwersytetu Łódzkiego analizuje, w jaki sposób politycy mogli podsycać islamofobię w czasie pandemii koronawirusa w Indiach. To ciekawe studio wykorzystania nastrojów społecznych do bieżącej polityki, której ofiarą stają się nierzadko wybrane grupy społeczne.

Redakcja „Spraw Międzynarodowych” oddaje w Państwa ręce kolejny numer naszego pisma. W jej imieniu dziękuję wszystkim autorom, a także wyrażam solidarność z narodem ukraińskim zmagającym się z bezprawną agresją wojskową.

Wojciech Jakóbiak